

NOTITIE

Aan : ministerie LNV
Van : Plantum
Datum : 12 juni 2024

adres Vossenburchkade 68
2805 PC Gouda
telefoon 0182 68 86 68
fax 0182 68 86 67
e-mail info@plantum.nl

Betreft : reactie consultatie Wijziging Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (alternatieven , chemische gewasbeschermingsmiddelen)

1. De toelating van een gewasbeschermingsmiddel is het resultaat van een zorgvuldige, wetenschappelijke beoordeling door onafhankelijke daartoe ingestelde instanties als de EFSA (Europees) en het Ctgb (nationaal), volgens afgesproken en wettelijk vastgelegde criteria en normen. Gebruikers van de middelen, omwonenden, het milieu en ook de toelatinghouders van de middelen vertrouwen erop dat een toegelaten middel grondig getoetst is en het gebruik ervan geen onaanvaardbare risico's met zich meebrengt. Via een ministeriële regeling het gebruik dan toch verbieden is ongewenst en geeft veel onzekerheid.
Als er nieuwe inzichten komen in de risico's van gewasbeschermingsmiddelen, moet dit uiteraard ingebouwd worden in de toelatingsbeoordeling. Het verbieden van een toepassing via ministeriële regeling staat haaks op het zorgvuldige toelatingsbeleid.
2. De minister doet het voorstel voor wijziging van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden om alternatieven te kunnen verplichten naar aanleiding van enkele moties over glyfosaat en hij noemt ook al een motie over niet-toetsbare stoffen. Het toelaatbaar zijn van middelen moet echter geen resultaat van politieke besluitvorming zijn, maar is al goed geregeld via beoordeling door onafhankelijke wetenschappelijke instituten volgens afgesproken beoordelingskaders (zie punt 1).
3. De minister geeft aan dat een verbod 'noodzakelijk, geschikt en evenredig' moet zijn. Maar dit kan verschillend geïnterpreteerd worden en is niet met goede criteria te onderbouwen.
Daarmee ontstaat het risico op willekeur en eindeloze discussies, bijvoorbeeld of iets wel of niet een alternatief is. Daarbij is een alternatief niet altijd een daadwerkelijk alternatief: of het 'geschikt' is, is bijvoorbeeld afhankelijk van de specifieke omstandigheden op een bepaald bedrijf, de weersomstandigheden enzovoort.
4. De minister verwijst naar het Uitvoeringsprogramma Gewasbescherming 2030, waarin weerbare teelt en geïntegreerde gewasbescherming (IPM) centraal staan. Echter een verbod op een bepaald (toegelaten) chemisch gewasbeschermingsmiddel vanwege de beschikbaarheid van alternatieven is strijdig met de IPM-gedachte. IPM is geen blauwdruk van regels, maar een aanpak waarbij de teler steeds de afweging maakt welke maatregel of welk middel hij/zij inzet om ziekten, plagen en onkruiden te beheersen. Die afweging kan afhankelijk van de specifieke omstandigheden op dat moment tot verschillende beslissingen leiden. Maak gebruik van de deskundigheid van de teler en laat hem zelf beslissen binnen de IPM-aanpak; stel doelen en schrijf geen middelen/maatregelen voor.
Dit is ook stimulerender; en daarmee ook beter naleefbaar en handhaafbaar.
5. M.b.t. glyfosaat verbieden heeft de Minister van LNV aangegeven (punt 2 Nota van Toelichting) "zelf met maatregelen te komen als de bedoelde initiatieven¹ niet van de grond komen". Ook staat onder punt 3 in de Nota van Toelichting dat aanvullend onderzoek nodig is om te beoordelen "of en in hoeverre deze bedrijfsmiddelen ook daadwerkelijk geschikt zijn om als alternatief voor chemische gewasbeschermingsmiddelen te kunnen worden voorgeschreven". Op dit moment is nog niet bekend wat er met de al ingezette acties is bereikt en of er alternatieven zijn die aan de criteria "noodzakelijkheid, evenredigheid en geschiktheid" voldoen. Het instellen van een verbod per ministeriële regeling is dan ook voorbarig en niet stimulerend.

¹ communicatie naar agrarische ondernemers over alternatieven en het gebruik daarvan, met gebruikmaking van IPM-stappenplannen, en subsidie verstrekken om te investeren in bedrijfsmiddelen om alternatieve methoden van groenbemesters en vanggewassen vernietigen mogelijk te maken.